

JAMES HOND EN DE ELFENBANK
Noëlla Elpers & Arnold Hovart (ill.)
Van Halewyck
(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Noëlla Elpers schrijft al sinds 1993 kinderboeken. Na een hele reeks boeken voor jongeren te hebben geschreven, keert ze met James Hond terug naar haar oude liefde: spannende en hartverwarmende boeken voor 9- tot 11-jarigen. Noëlla Elpers woont met man en dochter in Antwerpen en werkt in een bibliotheek. Met haar echtgenoot, dichter-schrijver Peter Holvoet Hanssen, richtte ze Het Kapersnest op. Met Het Kapersnest willen ze de liefde voor literatuur en poëzie, kunst en geschiedenis bij jongeren aanwakken.

Arnold Hovart is als illustrator vooral actief in de reclamewereld. Zijn debuut als illustrator van kinderboeken is het in 2017 verschenen "Vossenstreken" van auteur Danny De Vos.

1. VERHAAL

Hoofdpersonage

Het hoofdpersonage is een hond!

- Is James ook in zijn gedragingen een echte hond of eerder een vermenselijkte hond? (Een echte hond! Hij kwispelt, blaft, houdt van typische hondenhapjes, etc.)
- Overloop met de juryleden de verschillende gebieden waarop taal en inhoud van het verhaal aangepast zijn aan het hond-zijn van het hoofdpersonage:
 - Waarnemingen: geen kleuren (p. 46), scherp gehoor (p. 57), neus (p. 70, 82). Dit kan je overlopen met de juryleden.
 - Eten: p. 9, 89-90, 95
 - Drolletjes: p. 69, 81
 - Gedragingen bij bepaalde gevoelens: verliefd (p. 39), bang (p. 56, 97-99), gelukkig (p. 96, 124)
- Waren er plaatsen waarop de juryleden vonden dat James wat te menselijk beschreven werd?
- Ook de gedachten van James worden uitgebreid beschreven. Vinden de juryleden die geloofwaardig voor een hond? Waar wel/niet?
- James beschrijft soms ook de mensenwereld vanuit zijn standpunt: een jas wordt een pels (p. 47), lezen vergelijken met ruiken (p. 90-91). Omgekeerd kan Andreetje tot op bepaalde hoogte James verstaan. Zijn dit fantasievolle toevoegingen van de auteur, of geloven de juryleden dat honden en mensen elkaar in het echt ook zo goed kunnen begrijpen?

Taal

In het algemeen:

- Wat vonden de juryleden van de schrijfstijl?
- Las het vlot weg?

- Stonden er woorden in de tekst die ze niet begrepen?

Twee Nederlandse recensenten vermelden dat het boek nogal wat Vlaamse woorden bevat. De ene vindt dat dit het lezen moeilijker maakt (<https://www.chicklit.nl/boekrecensies/165335/recensie-james-hond-en-elfenbank>), de andere zegt dat het desondanks prima te begrijpen is voor Nederlandse kinderen (<http://leesbevorderingindeklas.nl/book-review/james-hond-en-elfenbank/>).

- Kunnen de juryleden zich hier iets bij voorstellen? Hebben zij in andere boeken al woorden gelezen die typisch zijn voor Nederlands en in Vlaanderen niet gebruikt worden? Vonden ze dat vervelend?
- Het dialect dat de personages spreken, is misschien ook in Vlaanderen niet overal even gekend. Vonden de juryleden het allemaal gemakkelijk te begrijpen? Of waren er woorden die ze niet kenden? Konden ze in dat geval de betekenis afleiden uit de context?

Zeemeeuw Saf spreekt op een aparte manier.

- Wat is kenmerkend voor zijn manier van spreken? (Hij verlengt een aantal medeklinkers)
- Voegt dit iets toe aan zijn personage?
- Stoort het bij het lezen?

Illustraties

We vinden in dit boek drie soorten illustraties:

- De gekleurde cover. Sprak deze afbeelding de juryleden aan? Prikkelde het hun nieuwsgierigheid? Zette het hen aan om het boek te beginnen lezen? Of net niet? Waarom?
- De paginagrote zwart-wit illustraties. Werken deze illustraties in zwart-wit, of waren ze beter in kleur geweest? Houden de juryleden van deze tekenstijl? Voegen de illustraties iets toe aan het verhaal? Maken ze het lezen aangenamer?
- De zwarte hondjes (silhouetten) tussen de tekst. Hebben de juryleden tijdens het lezen bewust naar deze hondjes gekeken? Viel het hen op dat alle hondjes in een verschillende houding staan? Voegen ze iets toe aan de tekst? Maken ze het lezen leuker? Zou het veel verschil gemaakt hebben als er gewoon zwarte bolletjes op de plaats van de hondjes gestaan hadden?

Zelf aan de slag

Materiaal

- Papier (niet te dik)
- Tekengerei (stiften, potloden, wasco's...)
- Foto's van dieren

Omdat de zwarte hondensilhouetten een origineel accent aan het boek geven, kan je hier nog even meer verder gaan. Kies zelf of je deze oefening ook met honden doet of met een ander dier.

- Geef de juryleden papier en een enkele kleur potlood / stift / wasco / ...
- Vraag hen om hun dier in silhouet te tekenen. Hoe gaat dat het makkelijkst: tekenen ze eerst de rand en kleuren ze die dan in, of werken ze in een vlak van binnen naar buiten?
- Laat hen het dier vervolgens in een andere houding tekenen. Is het moeilijk om in silhouet duidelijk te maken om welk dier het gaat? Gaat dit makkelijker met lijnen? Waarom? Op welke accenten moeten ze letten om het toch te doen lukken?
- Hoeveel verschillende houdingen kunnen ze bedenken voor hun dier?
- Deel de foto's van de dieren uit. Laat de juryleden een blad papier op de foto leggen en de omtrek doortekenen, de binnenkant kleuren ze met één kleur in. Is dit gemakkelijker? Herkennen ze het dier nog in het silhouet? Waarom wel/niet?

2. VERWERKING

James Bond

Materiaal - Bijlage

De naam James Hond verwijst onmiskenbaar naar het populaire personage James Bond.

- Kennen de juryleden James Bond?
- Wat weten ze over hem?
- Kort samengevat: James Bond, oftewel agent 007, is een geheim agent die werkt voor MI6, de Britse inlichtingendienst. Hij is altijd gekleed in een net pak, en heeft veel verschillende vriendinnen, de zogenaamde “Bondgirls”. James Bond was oorspronkelijk een personage uit de boekenreeks van de Britse schrijver Ian Fleming, maar is vooral bekend uit de reeks succesvolle Bond-films. Voor meer uitleg, zie https://nl.wikipedia.org/wiki/James_Bond en [https://nl.wikipedia.org/wiki/James_Bond_\(personage\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/James_Bond_(personage))
- Herkennen ze de eerste zin van het boek “Mijn naam is Hond, James Hond”?
- “My name is Bond, James Bond”, zie <https://www.youtube.com/watch?v=TXxKZkE2MG0>
- In bijlage het typische silhouet van James Bond. Herkennen de juryleden dit? (zie de O van Hond op de voorpagina, de cijfers aan het begin van elk hoofdstuk, de zwarte hondjes tussen de tekst...)

Zowel de auteur als de illustrator hebben dus moeite gedaan om in het boek stilistische verwijzingen naar de echte James Bond te steken. Maar hoe zit dat inhoudelijk?

- Welke inhoudelijke gelijkenissen vinden de juryleden tussen Bond en Hond? (avontuurlijk, voor de goede zaak, laat zich verleiden...)
- Welke inhoudelijke verschillen vinden de juryleden tussen Bond en Hond? (mens / hond, Bond is lid van officiële organisatie / Hond hoort bij gewone mensen, professional / amateur, spion / speurneus...)
- Wegen de gelijkenissen op tegen de verschillen? Vinden de juryleden het terecht dat James Hond naar James Bond genoemd is?
- Vinden jullie het een leuk idee? Kijk je anders naar het boek nu je dit weet?

Visserij

‘James Hond en de elfenbank’ bevat heel wat realistische elementen.

Allereerst zijn verschillende personages gebaseerd op echte mensen: Andreetje op René Coolsaet, die een bekend restaurant uitbaatte in Oostende, en Martinus en Lieke op visser Marnix Verleene en zijn vrouw. Je leest er meer over in het artikel in bijlage.

- Maakt dit de personages extra levend?
- Hebben de juryleden hiervan iets gemerkt tijdens het lezen?
- Vinden ze dit een leuk weetje? Verandert dit iets aan hun mening over de personages en het verhaal?

Op pagina 17 geeft visser Martinus ineens heel wat informatie over verschillende vismethoden.

- Vonden de juryleden dit interessant?
- Is het belangrijk voor het verhaal?
- Is het goed dat deze informatie in één keer kwam of was het beter verspreid doorheen het verhaal geweest?
- Vinden de juryleden het goed dat dit boek de problemen in de visserij aankaart? Is dat een interessant thema voor een kinderboek?

Martinus beschrijft hoe Haaisema aan pulsvissen doet. Begin 2019 besloot Europa dat pulsvissen in de toekomst niet meer zal toegelaten worden. Je kan hierover met de juryleden volgend item op het Nederlandse jeugdjournaal bekijken en bespreken: <https://jeugdjournaal.nl/artikel/2271923-pulsvissen-over-een-paar-jaar-verboden.html>.

Recensies

Vergelijk in de twee onderstaande recensies de gebruikte adjectieven (je kan ze op losse kaartjes schrijven en die temidden de juryleden leggen):

*“Mijn naam is Hond, James Hond.” De toon is meteen gezet in deze **lichtvoetige** parodie op James Bond, met een hond in de hoofdrol. [...] Het verhaal van James Hond is **simpel** en **voorspelbaar** en de personages zijn **stereotiep**: [...] Die clichés steken ook in de striptekeningen van Arnold Hovart die de zwart-wit karakters extra uitvergrooten. **Amusant** leesvoer op AVI-niveau E4 zonder pretentie.” (Jan Van Coillie, Mappa Libri)*

*“[...]De **vlot geschreven** tekst van James hond en de Elfenbank zorgt ervoor dat je als lezer direct gegrepen wordt en gaat meeleven met de hoofdpersoon, James Hond. [...] Doordat Noëlla Elpers het verhaal heel **beeldend** heeft geschreven, zie je als het ware het verhaal voor je ogen gebeuren. Naast de tekst spreken de illustraties in James Hond en de Elfenbank ook enorm aan. De illustraties zijn in zwart wit en zorgen voor extra spanning in het boek. [...] Het is een **spannend** en **boeiend** verhaal tot aan de laatste pagina. [...]” (Eline van der Plaat, Chicklit.nl)*

- Begrijpen de juryleden alle adjectieven? Bespreek en verduidelijk de betekenis.
- Zijn dit volgens hen de juiste woorden om het boek te beschrijven? Welke wel/niet?
- Welke woorden zouden zij willen toevoegen?

Vervolg

Over James Hond verscheen inmiddels een nieuw avontuur: “James Hond en de zwarte vorst” (2019), waarin James Hond de geest van de legendarische schilder James Ensor ontmoet.

- Hebben de juryleden zin om dit boek ook te lezen?

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.